

Hyvässä seurassa – ikääntyminen ja sosiaaliset suhteet

Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry (KaVa) ja Ikäinstituutti järjestivät ikääntymisen tutkimusseminaarin 8.11.2018 Tieteiden talolla Helsingissä. Ikääntymisen ja sosiaalisten suhteiden moninaisia yhteyksiä kartoittanut seminaari keräsi mukavasti aiheesta kiinnostuneita. Tilaisuus aloitettiin salaattilounaalla ja päätettiin ilmoituksella seuraavista gerontologian päivistä. Väliin mahtui seitsemän alustusta.

Päivi Topo (Ikäinstituutti) puhui eurooppalaisesta ROSEnet-verkostosta (*Reducing Old-Age Social Exclusion: Collaborations in Research and Policy*). Esityksessä näytettiin 167 tutkijan ja muiden asiaan perehtyneiden työn tuloksena tehty video, jossa kannustettiin kaikkia tarttumaan toimeen vanhojen ihmisten sosiaalisen eksklusion estämiseksi. Verkoston avainviesteinä mainittiin muun muassa minimieläkkeen, asuntojen ja sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen jokaisen saataville.

Katja Pynnönen (Jyväskylän yliopisto) esitelmöi sosiaalisen osallistumisen ja tervey-

den välisestä yhteydestä. Tutkimusten mukaan sosiaalinen osallistuminen näyttäisi edistävät terveyttä, vaikka sosiaaliin suhteisiin voi sisältyä risiiritiitoja. Sosiaalisesti aktiiviset iäkkäät ovat kognitiivisesti kyvykkäitä ja vain vähänlaisesti masentuneita. Käynnissä olevasta *Aktiivisuus ikääntyvien ihmisten hyvinvoinnin edistäjänä* -tutkimuksesta kuultiin alustavia pohdintoja.

Elisa Tiilikaisen (Itä-Suomen yliopisto) esitys *Yksinäisyys tilanteisena ja elämänkullisena kokemuksena* osoitti yksinäisyyden kuuluvan ainakin subjektiivisen, kulttuurisen, ajallisen ja relationaalisen tason. Yksinäisyys paikantuu usein tiettyihin vuorokauden tai vuoden aikoihin, kuten juhlapäiviin. Nuorille ihmisille yksinäisyyden kokemuksia aiheuttavat ulkopuolisuuden kokemukset vertaissuhteissa, vanhat ihmiset jäävät konkreettisesti yksin.

Päivi Aholan (Tampereen yliopisto) aiheena oli vanhushoivapolitiikka ja omaiset hoivan tarvitsijat. Vanhushoivapolitiikan muutosten myötä jokaisella oletetaan olevan omaiset. Ajan hengen vastaisesti meillä on omaisettomia. Tutkimus paljastaa syrjäytyneen ihmisen kategorian, jolta ei erityi-

semmin odoteta toimijuutta. Haastatteluissa vanhushoivapolitiikan toiseuttamat ihmiset osoittautuvat kuitenkin itsenäisiksi toimijoiksi.

Kahvi- ja teetauon jälkeen Minna Pietilä esityksessään *Löydettyinä – yksin asuvat ikäihmiset ja etsivää vanhustyötä* avasi etsivää vanhustyötä kysymysten miksi ja miten avulla. Kysymysten myötä Pietilä päätyi löytävän vanhustyön määritelmään ja tehtäviin. Pyrkimys olisi tavoittaa vaikeassa elämäntilanteessa olevia yksin asuvia ikäihmisiä. Haasteena on oikeanlaisten löytämisen sääntöjen tietäminen, sillä jokainen haluaisi tulla kohdatuksi omalla tavallaan.

Jukka Murto ja Outi Mustonen (Ikäinstituutti) esittelivät *Yhdessä kotikulmilla* -hankkeen toimintaa ja kokemuksia. Hankkeessa tuetaan toimintaa taloyhtiöihin ja lisätään asukkaiden yhteistä tekemistä. Taloyhtiöiden kerhotiloissa ja piholla tapahtuva toiminta, kuten kahvittelu ja kimppekävely, oli otettu myönteisesti vastaan. Naapureista ja muista paikallisista toimijoista tavoitellaan seuraa yksinäisille iäkkäille ihmisille.

Mika Simosen (Helsingin yliopisto) *Iloa eläimistä – ih-*

misen ja koiran väliset sosiaaliset suhteet -esitys ehdotti laajempaa katsantoa sosiaaliin suhteisiin, joihin esittäjän mukaan voi kuulua ihmisiä ja eläimiä. Tutkimuksissa on havaittu mielihyvän tunteiden välittyvän katseen ja kosketuksen välillä

ihmisten ja koirien kesken. Koiran ulkoiluttaminen voi yhdistää ihmisiä ja tukea iäkään ihmisen fyysistä toimintakykyä.

Lopuksi puheenjohtajina toimineet Päivi Topo ja Minna Ylilahti (Jyväskylän yliopisto) vetivät keskustelua yhteen.

Seuraavat gerontologian päivät ovat Jyväskylässä 25.–27.3.2020 ja silloin aiheena on minun vanhuuteni.

Mika Simonen

Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry:n sihteeri,
sihteeri[at]gerontologia.fi

Gerontologia 2020 Jyväskylässä 25.–27.3.2020

Kymmenes kansallinen gerontologiakongressi järjestetään Jyväskylän Paviljongissa. Kongressin teema, **Minun vanhuuteni**, korostaa sitä, että ikääntyminen koskettaa meitä kaikkia monin eri tavoin. Vanhuutta tarkastellaan yksilöllisenä ilmiönä ja yhteiskunnallisena saavutuksena fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta. Tapahtumassa kohtaavat tutkijat ja alan ammattilaiset.

Lisätietoa löytyy kongressin verkkosivulta:
www.jyu.fi/en/congress/gerontologia2020

Jyväskylän yliopisto, Gerontologian tutkimuskeskus
Kasvun ja Vanhenemisen tutkijat ry
Societas Gerontologica Fennica ry
Suomen Psykogeriatrinen Yhdistys ry
Suomen Geriatri ry